

Gabinet Detali Architektonicznych

Detale należą do tych elementów architektury, które wywołują emocje oraz pełnią funkcje nośnika piękna i treści symbolicznych. Umieszczane na fasadach budynków, w zależności od ich przeznaczenia, lokalizacji a także upodobań i zamożności zamawiającego mogą być różnie odczytywane i interpretowane przez szeroki krąg odbiorców.

W formach, użytym materiale czy tematyce detali najsilniej przejawiają się duch epoki i zmiany w gustach zleceniodawców. Sposób ich wykonania uzależniony był od funkcji jaką pełniły: konstrukcyjnej, dekoracyjnej lub reprezentacyjnej. Na repertuar warszawskich detali składają się dzieła pochodzące głównie z budynków świeckich, fundowanych przez bogatych mieszczan i magnaterię, a także sakralnych.

Warszawa, jako ważny ośrodek polityczny i kulturalny na mapie Rzeczypospolitej przyciągała najlepszych artystów europejskich, a wraz z nimi nowości ze świata architektury. Odzwierciedlają to zbiory Gabinetu, w którym zgromadzono wiele wybitnych dzieł wykonanych przez znanych artystów, na przykład Jana Chryzostoma Redlera (daty życia nieznane), który prowadził jeden z największych warsztatów rzeźbiarskich w Warszawie przez ponad trzy dekady osiemnastego wieku, gdańskiego artystę Andreasa Schlütera (1659 lub 1660 – 1714), czy czeskiego rzeźbiarza Pawła Malińskiego (1790 – 1853).

Większość kolekcji Muzeum Warszawy to elementy rzeźbiarskie powstałe od siedemnastego do początku dwudziestego wieku, odnalezione wśród ruin stolicy po II wojnie światowej (1939 – 1945).

Wyjątkiem są obiekty wydobyte z Wisły na początku dwudziestego wieku, pochodzące z siedemnastowiecznej rezydencji króla Władysława

IV Wazy (1595 – 1648, króla Polski 1632 – 1648), zwanej Willa Regia. W zbiorach przeważają detale kamienne, jako najtrwalsze, choć zachowało się też sporo elementów gipsowych z budynku Teatru Wielkiego. Najczęściej są to zespoły pochodzące z konkretnych, często nieistniejących bądź odbudowanych po zniszczeniach II wojny światowej zabytków, jak pałac Krasińskich i pałac Brühla czy Teatr Wielki – tym samym stanowią jedyną, autentyczną pozostałość zabytkowej tkanki miasta.

Przedstawione tu obiekty reprezentują trzy epoki polityczne: czasy rządów Wazów (1587 – 1668), Wettynów (1697 – 1704, 1709 – 1763) i okres Królestwa Polskiego doby kongresowej (1815 – 1832), a także trzy epoki artystyczne: barok, rokoko i klasycyzm. Każdy z nich został wykonany przez znanego rzeźbiarza i stanowi wyjątkową pod względem klasy wizytówkę swoich czasów.

Ewa Perlińska – Kobierzyńska
kuratorka